

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

LA SENMANA

El Sufragi Universal y la seva filla

QUÈ passa al Marroch?

L'anada de M. Pichon, ministre de Negocis Extrangers de França, a Madrid, torna a posar sobre 'l tapet aquesta qüestió, que semblava trobar-se en un compàs d'espera.

Una visita com la del diplomàtic francès enclou indubtablement una finalitat d'importància. Els ministres d'Estat—no parlo dels nostres—no viatjan may pel gust de passejarse ó per dur a orejar la senyora. Subjectes a un càlcul previ y a un plan maduradament trassat, las sevas anadas y vingudas, per innocentas que semblin, portan sempre una segona intenció.

La que ha guiat els passos de M. Pichon a Madrid, quina intenció ha sigut?

A punt fixo no se sab, pero hi ha indicis que fan creure que pera nosaltres no ha degut esser gayre bona.

Fransa—aixó tothom ho veu—segueix al Marroch una conducta que té tant parèscut ab la trompetejada penetració pacífica com la feyna dels matadors de béns ab la protecció dels animals.

L'acta d'Algeciras, aquella acta famosa que tant va costar de redactar a la flor y nata de la diplomacia, es avuy un paper mullat al qual s'ols els espanyols li guardem una mica de respecte.

Y aixó es lo que, segons se diu, tracta M. Pichon de fer desapareixe del tot: la mica de respecte que Espanya té encare al protocol d'Algeciras.

Precisament aquí está el perill. Si 'l Cid surt de la tomba y don Quixot torna a empunyar la llansa, en mal ball ens fiquém. No hi ha a Espanya un sol esperit seré y reflexiu que no veji que l'amistat de Fransa, en aquesta qüestió, ha de sernos funesta.

Per aixó la visita de M. Pichon a Madrid ha sigut tan comentada.

En Maura es sort. Y si no n'es, el fá, que encare es pitjor.

Bé se'n han escrit d'articles demanantli l'indult de'n Nakens; bé se'n han celebrat de mitins—l'últim, grandios per cert, el dissapte al Poble Nou;—bé se'n han alsat de veus en favor del ilustre condemnat: don Antón no hi sent; don Antón no hi vol sentir. S'ha tapat las orellas ab el cotó fluix de la imprescindible tramitació legal, y 'ls prechs, las súplicas, las peticions, relliscan per davant dels seus órgans auditius sense deixarhi rastre.

Va dirse primer que l'indult del veterano periodista se concediria el día dels Reys; ara 's murmura que s'ha deixat pel 23, diada de gran gala a Palacio.

Que la llibertat de'n Nakens ha d'obtenirse aviat ó tart es cosa segura; pero ¿olvida el Sr. Maura que lo que 's fa guar massa deixa de ser favor y generalment no es agrahit?

El fil que uneix els Estats Units y 'l Japó continúa tivant. Una estirada més que s'hi dongui y queda trencat sense remissió.

Cert que 'l bon Roosevelt, fidel y sincer devot de la pau, fa pera que aquesta estirada no 's dongui tots els recursos imaginables; cert que 'ls mateixos diplomàtics japonesos parlan de la guerra ab els yanquis com d'una eventualitat molt remota...

El fil, tiva que tivarás, y mentres la esquadra nort-americana segueix navegant cap al imperi del Sol naixent ab intencions que ningú coneix, els nipons segueixen veventla venir ab enigmática rialleta que s'ols ells saben lo que significa.

¡Bonica entrada d'any pels amichs del progrés y de la fraternitat dels pobles!

PIF-PAF

El govern del poble

La educació del poble demanavam l'altre dissapte, pera que cadascú pugui buscarse y trobar fàcilment el camí de la vida plena en aquest món. La educació de tot el poble demanavam, oposada a la vella ensenyansa que ha volgut fer una casta de lletrats.

La educació total de noys y noyas, oposada a la instrucció exclusivista dels sectaris que han volgut secuestrar els esperits pera 'l servey d'una doctrina ó d'una iglesia, pervertintlos, arrencantlosi la hermosíssima florida de sentiments y d'opinions espontànies que dignifican al home y a la dona.

Perá comensar, precisém la educació del noy que ha de seguir una carrera nova: la de ciutadà. Es evident que si a las nostras escolas l'hem d'enfortir d'enteniment y de muscles, no té de ser únicament pera 'l seu

—Si veus que al teu pare li volen fer una malifeta, tú 'l defensarás, ¿veritat?
—¡Es clar que sí!

propi bé, conseqüència immediata, sino á més á més pera 'l bé de la colectivitat. Perque un minyó intel·ligent y sá forsoament deura afavorir als altres, encare que no s' ho proposi; deura contribuir á las milloras de la comunitat intervenint en la cosa pública; es á dir, prenentse una part del govern.

Vet aquí de quina manera la educació del poble es preparació del govern del poble. Y si, avuy per avuy no hi ha cap, més sistema de gobernació popular que 'l de la delegació electoral, ¿cóm no hem d' exigir el dret del vot pera tot el poble, tot aquell poble que sortirà de las escuelas en periódicas promocions de ciutadans? El sufragi universal igual pera tothom (un home, un vot) es la necesaria sanción de la educació nova. De la escola no 'n sortiran doctors, sino electors. ¿Cóm hem de consentir que se 'ns robi aqueixa sanción capital de l' obra grandiosa que 's té d' emprendre desseguida?

El sufragi universal el tenim, ens en servim, y no 'n volém ni 'n podem prescindir. Els diputats que portan la representació de la Solidaritat Catalana compleixen un deber elemental encomanant als electors que no se 'l deixin pendre ni en una petita part, que 'l dret del vot no 's parteix. Aixís com el poble que ha d' anar á las nostras escuelas es la successió de las generacions novellas, totes senceras, sense excepcions d' estaments, també 'l poble que ha de votar es l' aplech de la generació que posseheix la ciutadania, sense excepcions de categorías. No hi val diferenciar al propietari del jornal ó l' Estat del Ajuntament. Tots son ciutadans y tot es govern. Lo que 'l senyor Maura anomena Administració Local (malicia negra cusada ab fil blanc) es pera nosaltres Govern Municipal. Ell no 's troba capás de donarli el nom que 'l pertoca, perque té por del cambi. Nosaltres sí que ho podem dir, perque 'l cambi som capassos de ferlo. De la educació 'n vindrá 'l govern.

L' autonomia, de la que tant se 'n parla, es tot just un presentiment. Governar per sí mateix no 's conseguirá ab cap decret ni ab cap llei. Se conseguirá, malgrat lleys y decretis, volguenho. Governar per sí mateix es senzillament no deixarse governar. ¿Qué s' ha de fer, ara com ara? ¿Pactar ab els que manan, pera que de mala gana 'ns tirin un rosegó de llibertat? ¿Conspirar á la vora dels quartels pera que una matinada 'ns despertem ab la República (quina trista República!) servida demunt d' una safata? Donchs ja veyeu com ens trobem un'altra vegada reduhíts á la necessitat ineludible de conservar el dret de vot, el sufragi universal, exercici elemental y periódich de l' autonomia, que regirá permanent quan sigui veritat el govern del poble.

L' autonomia individual, diguin lo que vulguin, es l' únich fonament de l' autonomia colectiva al Municipi, á la Regió, á la Nació. La vella fórmula de cap allá setanta del sigle passat: Federació lliure d' agrupacions lliures d' individus lliures, dona l' estructura ideal d' un regim autonómich. Es un patró al que segurament no s' acomodar ni la nació migrada ni l' Estat prepotent y autoritari d' avuy; pero ningú podrà negar que de ser bó pera tothom lo que 's fassi per anars'hi ajustant, ja que 's demostrará pera una major llibertat, per una major autonomia individual. Femho metódicament, fermes en la nostra rahó.

El sufragi universal es una plataforma segura, de la que no 'ns hem de moure ni hem de tolerar que 'ns en treguin. Ara lo que convidria seria que 'ns hi juntesim tots. ¿A qui perjudicará el manteniment del dret de votar als regidors, als diputats, als arcaldes y fins als ministres quan sigui l' hora? La elecció dels delegats no es un fi, es un medi, un camí indispensable pera la intervenció en la cosa pública. Aqueixa condició facilita precisament la coalició ilimitada. Els que no vulguin lo que nosaltres volém, també necessitan tenir delegats que treballin per lo que ells volen. Y si no volen més que tancar las portas del govern als ciutadans, fer durar el divorci ignominios del Estat y la Nació, llavoras se posarán declaradament fora de la justicia, encare que 'ls ampari una ley infame. Y de lo que succeheixi, ells ne tindrán la culpa.

Diuen que millor que 's electors, desbandats, signifiquen una forsa viventa las asociaciones organizadas. ¿Y ahont son? ¿Academias claustradas! ¿Collas del arrós! ¿Gremis que defensen exclusivament intereses! ¿Casas de joch! ¿Societats de titellas discursajadors! ¿Centres de vagancia! ¿Citeume'n no més tres en tot Barcelona d' asociaciones que siguin una forsa viventa y feconda, incorporada á la vida de la ciutat! Y conteu que fora d' aquí no hi ha pas millor en tot Espanya.

No, no; l' argücia de pledejar no té de prevaldre. Forsa viventa, desorganizada si volen, no hi ha més que la del poble; y potser es desorganizada per massa viventa. Doneuli menjar, doneuli coneixement d' un propósit noble y deslliurador, y ja veureu com s' organisa depressa, sabiament, y com endevina de cop y volta lo millor pera 'l bé públich. Lo tristíssim es que no 'n té prou de menjar ni de coneixement! Pero tant se val. Jo estich segur que endevinará la transcendencia que comporta el sufragi universal pera la emancipació d' uns y d' altres. L' hora es critica. Convé no perdre temps. Bó es que 'ls diputats solidaris parlin als meetings; pero jo voldria que no callessin els que no son diputats ni solidaris, que 'ls que 's tenen per ciutadans se fessin dignes d' aqueix titol excelentíssim. ¿Qué us sembla, companys, si enviessim cada dia á las Corts, aixís que 's tornin á obrir, plechs firmats exigint el manteniment del sufragi universal? Aixó de las «adhesions» y las «protestas» está molt desacreditat, ja ho sé. Está justament desacreditat perque casi may volian significar acció. Ara 'm sembla que comensa á ser un'altra cosa. Si judico per mi, la firma posada sota d' una petició justa imposa una conducta resolta pera conseguir que 's fassi justicia. ¿No 's trobarán deu mil ciutadans que no neguin may la firma?

Magí PONS

Vilanoveta d' Escornalbou.

LA RESTAURACIÓ POPULAR DELS TRES PODERS

IMAGINO aquestes petites dominicals meves, com a disquisicions setmanals de càtedra, divulgacions, entre'l gran poble, de la pura naturalesa dels conceptes politics, desvirtuats per la falta d'una colaboració política continua del poble, que assegurés a totes hores la seva intervenció en els negocis públics i rectificqués la viciosa corrent dels poders delegats de la seva sobirania.—Dixeu que la meua pretensió de catèdratic és una gran immodestia. Oh, tal volta. Però jo us diré que, ben mirat, no hi ha home que no sia un catèdratic, ni paraula que no tingui la seva utilitat de difusió sobre'ls homes, perque és l'exteriorisació d'un ciutadà, el seu esperit mateix, fet carn.

El meu got és molt petit, però amb ell us dono a beure.

* *

Hi ha tres funcions polítiques.—S'us ha dit: legislativa, executiva, judicial. La primera és la creació de la llei; la segona és la seva execució; la tercera és la seva aplicació.—En aqueixa suau i regular distribució de poders hi ha la normalitat constitucional, la pau del sistema. En cambi l'abús o la preponderancia usurpadora d'un o altre poder, serà una morbositat política consemblant a les tres malalties que jo analisava en la lliçó anterior.

Anem a examinar, molt per sobre, el funcionament del poder lligislatiu a Espanya.—Haveu sentit dir: parlamentarisme. Espanya pateix de parlamentarisme. Espanya és un dels països on millor se comprova'l fracas del regim parlamentari.—Com? És que se sol entendre, erradament, per parlamentarisme la mera exterioritat de la paraularia, de la logorrea, de l'abús de l'oratoria, o sia de la retòrica en son veritable i originari sentit, en lloc d'entendre acaparament dels poders per les Cambres.—Ben al contrari: a Espanya no hi ha hagut mai, fins avui, funció regular del Parlament, és dir, de la sobirania nacional delegada o representada. Per que? Perque'ls representants no eren els elegits directes del poble.

¿Cal repetir, una volta encara, tot lo que s'ha dit sobre'l sufragi? Tres grans mals han pesat sobre d'ell. El primer, la coacció governamental, la presió del poder executiu, que produeix el curiós fenomen de que mai és una votació popular, unes eleccions, lo que decideix d'un govern, sino, ben a l'inversa, és la condició del govern lo que decideix el triomf respectiv d'unes eleccions públiques i per tant la constitució d'unes Cambres, d'uns municipis, d'unes diputacions. En lloc de parlamentarisme, bé podriem dir, doncs, que patim a Espanya executivisme, governativisme.—El segon mal és la presió dels poderosos de provincia sobre l'emissió del vot públich i fins sobre les decisions del poder executiu i del poder judicial. És lo que s'ha anomenat caciquisme.—El tercer mal és l'abstenció pessimista de la gran massa, que, deixant de concórrer a la constitució del sobirà, aixó és, de les Cambres, de fet votava per la continuació d'un regim abusiu i d'una majoria usurpadora. És l'absentisme, que no serà fàcil de corretejar am la reforma, purament epidèrmica, del vot obligatori.—Ademés d'aquets tres mals persistents, no cal recordar que passatgeres i més fortes coaccions han pesat sobre la formació de les lleis públiques.—Doncs bé: l'obra de Catalunya pera purificar la representació parlamentaria és ben patent. La reivindicació del sufragi pel poble català és el gran fet de la nostra Catalunya i la gran gloria de la nostra causa.—Ciutadans: aviat sereu cridats, am la salvadora presió del vostre ímplicit referendum, a la defensa d'aquet sufragi, amenaçat per la nova ley.

En quant al poder judicial, cal dir, sobre tot, que, per la vaguetat de la ley, l'interpretació dels tribunals de justicia, contra la voluntat de la magistratura, ha pogut esser diversa i adventicia, segons l'albir de cada temperament, més o menys ampli. Tot un nou separatisme de jurisdiccions o atomisme de jurisprudencias ha pogut comprovar se, en el sentit de considerar delictuosos aquí lo que allà no ho era, o de condemnar aquet lo que aquell deixava passar lliurement. Tot, és just dir-ho, amb entera bona fe dels jutjadors, i degut sols a la vacilació i a l'indecisió dels conceptes liberals a Espanya.—I aixó 'ns recorda una veritat que ben sovint caldría repetir: hi ha dues classes de tirania: l'absolutista i la despòtica. Aquella obra conforme a lleis, si bé a voluntat pot modificar-les. Aquesta obra conforme a l'atzar momentani, capricios, d'una voluntat.—Doncs la manca de fermesa en el nostre liberalisme ha causat, entre nosaltres, més aviat que efectes absolutistes, efectes despòtics. I am tota l'íntima convicció de la propia honradesa, els ciutadans han pogut, per una interpretació permesa per la ley vacilant, esser tractats com a vulgars delincuents.—Ademés, per llei, la competència judicial ha estat restreta, evolutivament, contra la garantia dels acusats; passant del Jurat a l'antiga jurisdicció de dret, i d'aquesta al Consell de guerra.—Constatem que també les aspiracions catalanes, sobre tal punt, són en sentit de la llibertat.

Passem al poder executiu. Coaccions sobre ell? De primer, la ja dita del caciquisme, d'aqueix anti-poder o anti-govern, diuem, que té les claus mateixes de la governació. Tota una secreta aliança s'és establida entre aqueixes dues potencies. ¿I no és ja un tòpic el concepte de la Solidaritat Catalana contra aqueixa unió antipopular o antidemocrática, pera restituir al poble la seva magestat de sobirà i al govern la seva íntegra llibertat de delegació pública d'aqueixa sobirania? En quant a la presió del poder moderador sobre l'executiu, presió a la qual tantes moderats s'ha aludit, jo no vui parlar-ne, per lo perillós de la qüestió. Recordaré sols que hi ha ja, en el vocabulari universal de la política, una paraula com a designativa de tal usurpació. I aquesta és una paraula castellana: la paraula Camarilla, deixalla del regim de cort.—No cal dir fins a quin punt nosaltres representem la contraria corrent; nosaltres, aquesta Barcelona, la plena ciutadania de la qual no deu res, afortunadament, a una condició de privilegi polític ni de cortisanía adventicia.

¿No podem, doncs, induir dels fets, com a bons positivistes, una superioritat en la nostra acció política no ja sobre Catalunya, sino sobre tota Espanya? GABRIEL ALOMAR

Una greu errada de prova s'escapà en el meu article anterior. Va aparèixer: «No hem de voler l'absoluta sumissió de l'Esglesia a l'Estat». Quan jo escrivia: «No. Hem de voler l'absoluta sumissió de l'Esglesia a l'Estat.» Lo qual, com veieu, és tot lo contrari...

GABRIEL ALOMAR

Una greu errada de prova s'escapà en el meu article anterior. Va aparèixer: «No hem de voler l'absoluta sumissió de l'Esglesia a l'Estat». Quan jo escrivia: «No. Hem de voler l'absoluta sumissió de l'Esglesia a l'Estat.» Lo qual, com veieu, és tot lo contrari...

¡No es infundi, nó!

SENSE anomenarnos, pero aludintnos directament en un article que titula *El último infundio*, torna *El Progreso* del dilluns a parlar de la casa que don Alejandro posseheix a Madrid y tracta de desmentir la noticia, armant un galimatias de juguescas, apellidos y cartas, que á nosaltres no 'ns interessa ni en realitat té gran cosa que veure ab l' assumpto.

Coneixent com coneixem la táctica del diari dels *telegramas de Puigcerdá*, capás, com sab tothom, d' enterbolir las qüestions més claras y senzillas, ens guardarem molt de comentar el nou embrollo qu' en el citat número endossa als seus pacients lectores.

Però ja que 'l diari de don Prudencio ens busca la llengua, cap inconvenient tenim en dedicarli unas quantas ratllas, sols pel gust de deixar-lo ben servit.

¿De qué 's tracta aquí, en resum? Varem dir que don Alejandro Lerroux es propietari a Madrid, y *El Progreso*, espantat del efecte que la noticia ha causat entre 'ls seus cada dia més escassos admiradors, ho nega.

Donchs, nosaltres sostenim lo que varem dir, y aquí va l' origen y fonament de la nostra honrada informació.

El *Boletín de la Asociación de Propietarios de Madrid*, associació de la qual sols poden formarne part els que allí tenen casas, en la página 268 del número 201, corresponent al passat mes de Novembre, diu lo següent:

«Nuevos socios.—Desde los últimos datos publicados, han ingresado los siguientes señores Propietarios:

«D. Carlos Berzolese, Paseo del Prado, 20. D. Jorge Gerardo Firod, Felipe IV, 2; D. ALEJANDRO LERROUX, *Rafael Calvo*, 1.»

Y per si ens quedés algun dubte, en el mateix número del *Boletín*, página 269, al enumerarse els propietaris associats en representació dels quals el President de l' Associació ha otorgat poders, hi figura altra vegada el nom de D. ALEJANDRO LERROUX.

¿Es aixó, com vol fer veure *El Progreso*, un infundit? En tal cas, no es a LA CAMPANA a qui ha de dirigir-se, que nosaltres no hem inventat res ni hem fet altra cosa que copiar lo qu' hem vist en lletres de motllo y en un *periódich oficial*; entenguim ab l' Associació de Propietaris de Madrid, de la qual n' es president el condé de Romanones, gran amic de don Alejandro.

Y per acabar, com a LA CAMPANA no li dolen prendas y sab sempre lo que 's diu, tenim el gust de participar als nostres lectors que 'l citat número del *Boletín de la Asociación de Propietarios* está en la nostra Administració, Rambla del Mitj, 20, á la disposició de tots els que desitjin véurel.

SUSCRIPCIÓN A FAVOR DE LA FILLA DE DON JOSEPH NAKENS

Quota única individual, 10 céntims

Suma anterior. . . 52'40

C. Rígal G.—P. Rígal G.—P. R.—Julio Molins.—José Vilella.—Raimunda Freixas.—Risqueus.—Francisco Pons.—Vicente Viaplana.—Marti Bech.—Eduardo Morrell.—Francisco Naté.—Juan Aguade.—Valentin Sabater.—Jaime Fusalba.—Juan Bonastre.—F. Doménech.—Juan Isart.—Ambrosio Claramunt.—J. Bonastre Ferré.—J. Torres Termens.—P. Bonastre D.—José Calix.—José Torres.—José Casals.—Pedro Jofre.—J. Llopart Llobet.—A. Belardo Pomes.—J. Porrera Carduz.—Pedro Llopart.—S. Bonastre.—Juan Martínez.—Saturrino Claramunt.—M. Manuel Ribá.—Total: 55'50 pessetas.

Segueix oberta la suscripció.

ERMOSA campanya la que la Solidaritat ha emprés en favor del sufragi universal, arterament amenassat per las combinacions y argücias de 'n Maura.

En patriótica pelegrinació per Catalunya, diumenge y dilluns varen anar els nostres diputats á Tarragona y á Reus, celebrant en cada població un *meeting*, precursor d' altres qu' en diversos llocs anirán verificantse avans que la nebulosa lley d' Administració local sigui discutida al Congrés.

Empunyada per mans vigorosas, la bandera del sufragi universal sigui desplegada al vent en las dugas poblacions tarragoninas, y 'l poble qu' escoltà els discursos dels Srs. Carner, Hurtado, Corominas, Vallés y Ribot, Mayner, Caballé, Calvet, Salvatella y Rodés pogué veure ab quin calor y ab quin entusiasme s' ha emprés la Solidaritat la tasca de lliurar el dret fonamental de las societats modernes dels paranyes que ab son inoportú projecte de ley pretén armarli la conservaduría maurista.

La campanya ha comensat: el crit d' alerta ressona ja per tot arreu. Que ningú flaqueji en el cumpliment del seu deber, y la victoria será nostra.

El sufragi universal está en perill. ¡Visca el sufragi universal!

Toch de festa. Nostre respectable amic y jefe don Nicolau Salmerón, completament restablert de la enfermetat que va contraure en son darrer viatge á Sevilla, ha comensat ja á dedicarse á sas habituals ocupacions,

havent pronunciat el dimecres á l' Audiencia de Madrid un informe que va durar hora y mitja.

Els nostres lectors, que saben el carinyo y la veneració que LA CAMPANA professa al il·lustre diputat per Barcelona, compendrán el goig ab que 'ls doném tan satisfactoria noticia.

Graciosas en grau superlatiu resultan las manifestacions fetas á Santander per en Lerroux. Tan graciosas, que pera entreteniment y regositj dels nostres lectors aném á reproduhirne algunas.

Va comensar per dir que 'l partit republicà de Barcelona—vol dir els quatre gats que 'l segueixen á n' ell—confia en Santander, perque veu en aquella ciutat una nova Covadonga. Llástima que, pera arrodonar el símil, en aquell moment al port no s' hi hagüés presentat el *Pelayo*.

La Solidaritat Catalana, va dir després, es el refugi de tots els fracassats de la política... ¿Cóm dimontri, donchs, en Lerroux no hi figura, ell qu' es el fracassat més gran que han vist els sigles?

Parlá á continuació de la seva probitat política... Però no 's va recordar dels comptes de la *Casa del Pueblo*, ni del *pavo republicano*, tantas vegadas promés y sempre convertit en canard.

Va assegurar que l' acta de diputat serveix á algú pera fer bons negocis... Y podia haver anyadit: «Com per exemple la defensa del cacau de Fernando Póo, la reversió dels tranvías y otras cosas que jo sé y que per prudencia 'm callo.»

Per fi, comprenent l' home que ja havia dit prou vulgaritats, va terminar la tartarinésca arenga prometent no recordo qué, *ante el altar sagrado del pueblo*.

Ja veuhem l' anticlericalisme de don Alejandro fins ahont arriba.

Perá fer declaracions, se 'n va á *San... tander*.

Y quan vol prometre alguna cosa, ho fa davant d' un altar sagrado.

¿S' ha vist may una cayguda més tremenda?

Si no fos que 'ns repugna utilizar el seu vocabulari, casi li diriam *sabadíja*.

La eficacia de la suspensió de garantías no apareix per en lloch. Els autors de las bombas segueixen invisibles.

Lo únich que 's veu es el gran número de registres y detencions que la policia practica y que á jutjar per las senyas son més aviat *palos* de cego que altra cosa.

¿Cuán se convencerá el Govern de que no es interrompent l' exercici dels drets com s' esmenan els torts?

La suspensió de garantías no serveix de res. Per lo tant, á restablir las garantías tocan.

El diari de D. Prudencio 's queixa de que l' Ajuntament ha recomensat poch als guardias municipals que recullen bombas.

¿Per qué D. Prudencio no fa un cop generós y no 'ls hi regala un trimestre del *pamis* que cobra?

¿Per qué en compte de viatjar ab *sleeping* no va á tercera ó quarta y dedica la diferencia als pobres guardias que son victimas de la dinamita?

¿Per qué de las sis mil cinch centas pessetas que cobra del Ajuntament com á subvenció de las martingalas de la *Casa del Pueblo* no 'n dedica unas quantas á aquestos infelissos?

¿Per qué no fá un festival d' aquells que acostuma per buidar las butxacas dels seus subdits y no envia la recaudació íntegra als perjudicats?

En lloch d' enviar aquell telegrama: «Mi corazón acompaña á las familias de las victimas,» hauria d' acompanyarlas ab algún bitlet de bank, D. Alejandro.

Obras son amores... y no xarrameca y farsas.

La noticia de que l' Albert Rusñol s' ha separat de *La Lliga* no ha extranyat á ningú que 's preocupi una mica de las cosas de casa.

Y els rumors fonamentats de que 'l seu antic president va á decantarse definitivament per la República tampoch han semblat descabellats á tots aquells que coneixen l' esperit modern del candidat á la presidencia de la Cámara de Comers, y que s' honran ab la seva amistat.

La tradició ha vingut dibent que als russinyols pera que cantin millor convé treure'ls els ulls.

El nostre russinyol, avants de deixarse'ls treure pels monárquichs, preferirá posarse l' ayrós gorrofrigi.

Y ab gorrofrigi, sens dubte, será més melodiosa sa complanta, y l' escoltarém ab més gust.

En un diari del dilluns: «Per voltants de Tànger s' ha trobat el cós mutilat de un espanyol.»

En un diari del dimars: «A las portas de Tetuán ha sigut desgollat un individu extranger.»

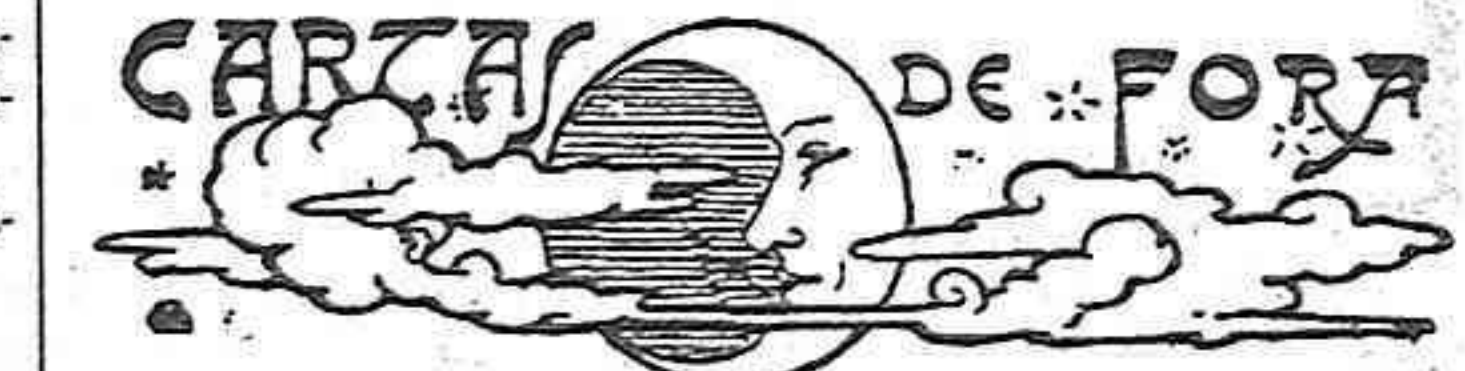
En un diari del dimecres: «Els moros han assassinat á un espanyol prop de Melilla.»

Consolat, Barcelona! A l' Africa, l' assassinat y el crim están també á l' ordre del dia.

En Francesch Cambó inaugurarà una serie de conferencias políticas que ab caràcter públich se proposan donar els senyors de la Lliga de Catalunya.

El tema de la primera de dites conferencias será, segons noticias: *Orientacions á la joventut*.

La joventut catalana creyem que, per la seva part, está ben disposada, y ab conferencias ó sense, actualment té per única orientació en la negra nit que amensa entrebancarla, una estrella potent que resplandeix en el cel de la llibertat: la estrella del sufragi universal.

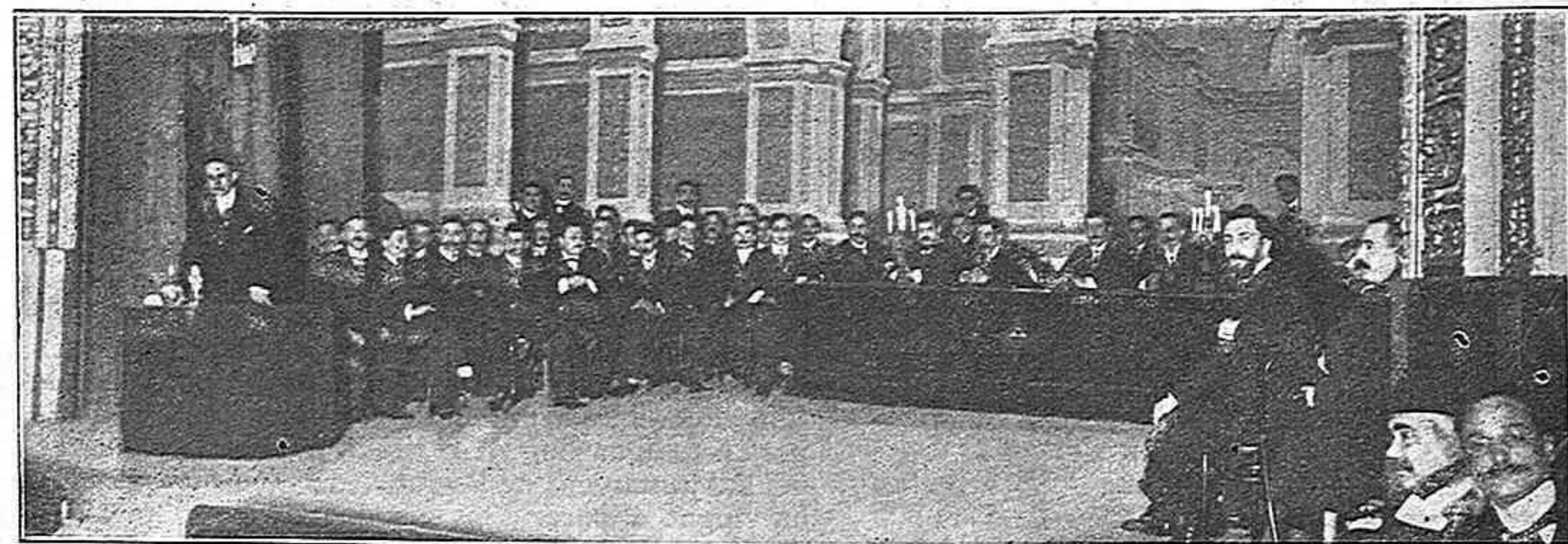
FOSCALDAS-VALLS, 6 de janer

Tal volta sembli extrany que un poble que fa cinch anys está sufrint els atropellós y conseqüencias de la desgraciada administració dels *canalers*, y que la lluyta per

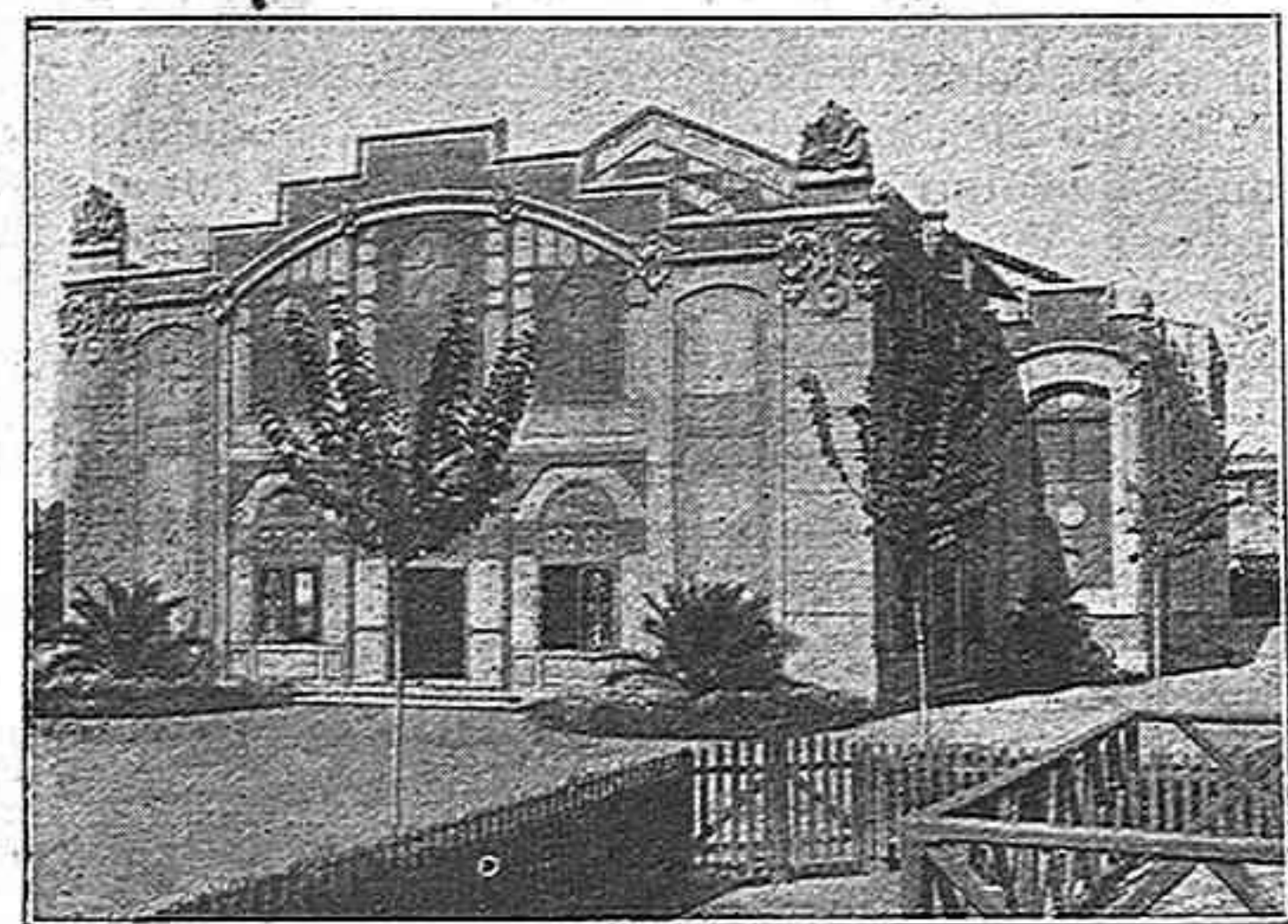
PEL SUFRAGI UNIVERSAL
Meeting celebrat a Reus el passat dilluns pels diputats solidaris

Vista general de Reus.

La presidencia del meeting.

Teatro Circo, ahont va celebrarse l'acte.

(NOTA:—Per haver-se'n inutilitzats els clixés, ens veyem impossibilitats de donar la informació gràfica del meeting de Taragona, que també havia de figurar en aquest número.)

la vida's fa impossible, donguin diners a guanyar als ensotatats y's preocupi del nutriment de paràsits. Aquí tot ho fem en nom de Deu, mentres uns quants propietaris molt honrats y molt creyents procuran aprofitarse de las miserias dels jornaleros y parcers.

Ara bé: Mossén Cortés, que's creya el preferit entre tots els aspirants a cobrar la momia, indignat perquè sis vehins jornaleros juntament ab el rector de Valls, van concedir el benefiç a mossén Massó, y no tenint en compte que la superbia está condemnada per la iglesia catòlica, ha tingut la debilitat de dir públicament que 'ls comissions d'informar sobre l'assumpto no feyan el pes, ni res representant en el poble, per ser uns infellicios parcers.

Aquest mossén se veu que la condició dels germans en la terra, la reconeix per el pes de las pessetas. Ara 'l poble está indignat contra aquest ensotatat que tan descaradament se moña dels modestos ciutadans, y ja pot bramar, que 'l benefiç de Foscaldas se li ha tornat aygua-poll.

REGINCÓS, 30 de desembre

El día 29 de desembre y á l'edat de seixanta tres anys morí el conseqüent republicà federal de aquest poble en Pere Jou y Corteig, qui havia gosat sempre de moltes simpatias. El cadáver del may prou plorat company Jou fou depositat al cementiri civil. A pesar de que 'l finat volgué ser enterrat civilment, no deixaren els evangelistas de la comarca que son cadáver rebés tota classe de ceremonias evangélicas, com á germans del finat, puig son enterro no tingué caràcter civil sino evangélich, religió que professava en vida el difunt Pere Jou. Prova de las moltes simpatias que unían el finat ab els vehins es que l'acompanyament á l'última morada passava de cent personas. ¡Descansi en pau l'incansable batallador federal!

SURIA, 8 de janer

De resultas de las inundacions, l'arcadía rebé de la «Societat Cottonera» de Barcelona, la quantitat de cinc-centas pessetas per reparar á tots els obrers perjudicats del mateix género. Veient que ho eran tots, perquè en aquest poble no hi ha altre industria, y hagueran tocat ben contats trenta céntims á cada un, que no pagava la pena de moures de casa, acordá lo següent:

Nombrar un delegat per cada fábrica y aquests que fesin una llista cada un, ab tota imparcialitat dels obrers que á son criteri 'ls semblés mes necessitats, y sumadas totas juntas fer el reparto pels nombrats. Aixís se cum plí. Vetaquí que 'l diumenje passat, día 5 á la tarde, es feu el reparto pels obrers presentats pels delegats, succedint que de la llista de la fábrica que no es meva Fustaret, anavan á cobrar una part de necessitats, un'altra de no tant y un'altra de propietaris obrers. No faltava qui, aquell mateix día, hagué de anar á buscar el pá á fiar per sopar y no sigui inclós en la llista. Ignoro si succedí igual en las demés fábricas: millor que nó, pero si's que sí, senyors delegats, poseuvs la ma al pit, feu exámen de conciencia y un bon propòsit, si voleu rebre l'absolució.

ESPUERNAS

Si llavors que 'l ví venia gravat per doscents motius á trentacinch jo 'l pagava, com altres fills de veih, y ara que han tret els gravámens

també 'm costa á trentacinch, ¿volen fé 'l favor de dirme per qué han desgravat el ví?

Barcelona es un teatro: el cel son las bambalinas; las casas, els bastidors; la decoració, un enigma. En quant á obras, per ara bevem en las fonts antigüas: sòls se representa *El Registro de la policia*.

—¿Quí es aquest missiu Pichon?
—Es un ministre francés que ha vingut á embolicarnos, per veure si en profit seu extrayem del calfu d' Africa las castanyas qu' ell pretén.
—¿Y un home aixís s' anomena missiu Pichon? No ho entench.
¿No sería molt més lògich que 's digués missiu Esparver?

Tenen salero á Madrid! Perque l' Arrow no es d' Espanya, no volen que 'l *detective* comensi á fé 'l gran dissapte. Si 'l govern está malalt y, tip dels metges de casa, un docto inglés se prestés á curarlo á pas de carga, ¿oy que sense cap escúpul li daría carta blanca?
¿Cóm es, donchs, que aquest principi no se 'ns aplica á nosaltres?

Senyor Maura, senyor Maura, ¿qui diable 'l ha entabanat? ¿Vosté portar policia al cor mateix de Tetuan, perquè 'ls morets tinguin ordre y bonas costums y pau?
¿Qui es qu' escombra 'l pis dels altres quan té 'l seu empastiat per un mar de porqueria que no li deixa da un pas?
¿La policia dels moros?... ¿Pero hont dimontri té 'l cap? La de Barcelona, home; ¡aquesta té que arreglar!

Passan días y més días, passan semanas enteras; las semanas se fan mesos, els mesos se fan trimestres. Ara, que cal nombrar perits; ara, que 'l Govern ho enreda; ara, 'l Banch ho ha d' estudiar; ara, 's reuneix la ponencia; ara 's valoran las fincas; ara l' eje no está en regla; ara, que á primers d' Agost; ara, que á últims de Desembre... y la ditxosa Reforma ino 's comensa, no 's comensa!

A Cádiz á n' en Moret van á aixecarli una estatua. ¡Una estatua al comediant més desconceptuat d' Espanya!... *Buenos!*. Per fortuna al món hi ha encare picots y palas...

C. GUMÀ

SECCIO OBRERA

Terror, sufragi, solidaritat

ELS ingénuos admiradors del Sr. Ossorio y Gallardo s' han quedat ab un pam de boca oberta. En la cándida sinceritat del seu entusiasme arribaren fins á conce-dir á tan digníssim y honradíssim y rodaxonet personatge proporcions verdaderament mitològicas, admetent y pregonant com un fet incontrovertible el que havia conseguit acabar definitivament ab la hídra terrorífica; y ara, després del continuo y trágicament vergonyós esclatar de bombas, els veurés com fent la competencia al famosíssim Papamoscas de la catedral de Burgos: es dir, boca-badats y fent ganyotas d' assombro, prou

cómicas pera proporcionar un panxó de riure al no menos famosíssim Sr. Ossorio y Gallardo (oh, sobre tot *gallardo!*), que malehidas las ganas que deu tenir de riure, al veure que, si després d' entrar en el Capitoli no 's troba prop de la Roca Tarpeya, s' atansa á un'altra roca més perillosa y mortal que aquesta: la del ridícul.

En veritat, se necessita tota la *bonhomie* de nostre infiat governador y de sos infantils admiradors pera poguer imaginar ni per un sòl moment, que bastava la bona intenció, (encare que fos ajudada per actes ab alguna apariencia d' éxit), de una autoritat qual-sevol, pera arrancar de soca y arrel la causa d' una enfermetat com la que Barcelona pateix densá que 'l Terror ve vessant la sanch humana pels carrers de la hermosa y noble capital de Catalunya.

Que la curació d' aqueixa malaltia arribará á ser un fet, es cosa qu' está al alcans de todas las fortunas intelectuales, encare que aqueixa siga la modestíssima que per forza tenen de possehir els que admiran al satisfet y benemérit de Caspe. Hi há situacions que, fatalment, tenen de tenir un fi y la que en aquest sentit travessém els barcelonins es indubtable que 'l tindrà; pero, créguim el governador y tots els gobernadors haguts y per haver, ab tota la taifa de sos admiradors més ó menos desavisats y més ó menos interessats: el remey no 's troba en las borlas d' or d' un bastó de mando, sino molt més ayall y en una esfera molt menos brillant: el remey d' aqueixa malura, com el de todas las desgracias que assotan als pobles, radica en el mateix poble que las pateix, en la seva conciencia, en las sevas energias obligant als de dalt que compleixin cóm deihen, en el seu sentiment dels drets que li pertocan, en la vigorosa expressió de la seva voluntat pera declarar-se sobirà en tot.

Lo demés, lo que no siga aixó, es música celestial, cops d' efecte, escenas teatrals, fochs d' artifici, que sòls poden entusiasmar als incautes, per no dir papanatas.

Pas á pas y no de cop y volta, perque res ferm y durader ha sigut improvisat may, es com s' arriba á finals de tal importancia com el que 'ns ocupa. Y 'l primer pas, conforme s' han vist obligats en reconéixho els més recalcitrants y també els més interessats en negarho, ja 'l ha donat Barcelona, y ab ella, com es llògich, tot Catalunya. Un tal Aristóteles diuhen que va dir que 'l que té fet el comensament té fet més de la meitat: aquest fulano devia ser un sabi, perque aixó que á primera vista sembla una paradoxa, en el terreno dels fets consumats resulta una veritat positiva.

Barcelona, el cervell de Catalunya, á la fi ha endevinat ahont era el secret de todas las sevas reivindicacions y, prescindint de matissos polítics, odis de classe, antagonismes d' individu, dissidents de colectividad, ha realiat una abressada desde l' Ebro fins á la frontera; sentint com per un sol cor, pensant com per un sol cap, moventse com per un sol nervi, se disposa á lluytar en tots els ordres pera combatre als enemichs de sos interessos de dintre y de fora. Com que se sent neguitosa de possehir drets, benestar y ditxa; com siga que treballa més de lo que li pertoca pera mereixer aqueixa benaventuransa, la obtindrà, perque 'l seu esforç es omnipotent, ab la omnipotencia suprema de la voluntat dels pobles, de aqueixa voluntat qu' es 'l únic deu positiu de la civilizació moderna.

Aixó succehirá ab el Terror, com una llaga ulce rosa que aquí se sufreix; aixó succehirá ab el sufragi, com un medi de ferse sentir davant del món enter per la boca de sos representants ab independencia absoluta; aixó succehirá ab la vida económica del obrer, com fundament sól y indestructible de nostra dignitat y de nostra riquesa.

Un diputat solidari ho digué fa pochos días: «... quan un poble vol, ab sufragi universal ó ab sufragi indirecte, imposa sempre la seva voluntat.»

Donchs bé, aqueixas paraulas, per més que foren dites per un reaccionari á la moderna com en Cambó, l' esperit d' imparcialitat me fa reconeixer que son la expressió de la veritat, y que 's veurán confirmadas á Barcelona y á Catalunya tota. L' abrés fraternal que avuy uneix als catalans, será 'l verdaer remey de todas las penas, y no la teatral iniciativa de una autoritat qual-sevol.

¿Que m' he tornat solidari, dihen? En certa manera, sí; pero la finalitat meva, desde que soch socialista, —y ja fa rato que 'n soch— no está en cap solidaritat burgesa: las meas esperansas son en la solidaritat internacional obrera, precursora gloriosa de la fraternitat entre treballadors.

Pero es precís veure las cosas tal com son y no com voldriam que fossin. Jo no crech, no vull creure que aquesta unió de catalans tinga 'l seu límit tancat en la caixa d' un banquer ó en els fulls del llibre major d' un burgés; jo no crech, no vull creure que Solidaritat catalana, per lo que als seus conspicuos y directores se refereix, deixi de lluytar al unisson per la dignitat de Catalunya y pel benestar de la classe obrera; jo no crech, no puch ni vull creure, que la levita catalana portada al Congrès espanyol, olvidi ni per un instant que descansa realment, no damunt de las espallitas del qui la vesteix, sino damunt de moltas espallitas molt més poderosas que tapan la brusa ennegrida pel fum de las fábricas catalanas. No, jo no crech ni vull creure tal cosa.

Més, si á pesar de tot vingues un engany; si 'l solidari catalá de levita, tirés á codillo al de brusa, y mentres demana drets pera la regió, ell els negués als homes, tinga present qui tal pensi fer, que hi há una entitat poderosa avuy, omnipotent demá, que 's diu Solidaritat obrera; que en ella está el nervi, la riquesa, la médula del país; que aixís com en Solidaritat catalana no hi há diferencias de partit, nosaltres, els que vivim sols y exclusivament del producte del propi treball, no tenim en nostra unió més que un fi, un objecte, un ideal: fer respectar nostre dret á la vida, á costa de tot y per damunt de tot.

Avuy som molts; demá probablement serém tot Catalunya; pero com que nosaltres parlem en nom de la humanitat, tindrém á tota Espanya al costat, á tot el món (puig altres païssos adelantan cap á nosaltres la organizació societaria), y el día que compreguem que quíns se diuhen nostres amichs ens tractin ab mala fé; el día que vejém que retrassi massa la satisfacció de lo que demaném, l' augment de salari, la reducció de las jornadas, la supressió del treball á preu fet, qu' es la explotació portada

fins á un mateix, á las horas, Solidaritat obrera tindrà prou brassellada pera agafar al canalla enemich de las sevas reivindicacions y del seu pa y ofegar lo contra son pit.

Ajuntemnos, companys; el pervindre es dels que treballan y dels que 's fan forts.

N. BAS Y SOCIAS

El món dels miracles

El Gerent del carril del Nort no pot aclucar l' ull. Desvari. La petita estatua maravellosa; el carril de fira prodigiós y acabat amen Jesús.

PARLA L' ESPATECH

¿Gerent, Gerent!... ¿Per qué t' despallas?... Del teu dalit se 'n fum la Són!... Mírala, ¿veus? Va omplint d' agullas el matalás y l' adredónt!... Ja es plé de punxas el coixí!... Gírat d' allé, tómbat d' aquí: no podrás pas dormir!...

¿Gerent, Gerent!... Au, no t' hi pensis; sigas prudent en aquest món!... Palpa bé 'l llit; cal que t' convencies de que es segur y més fort que un pont... nyich, garranyich, se va ensorrar... y aixó, també á tu t' pot passar!... Creme, assegurat bé del llit y de la barra travessera... Pensa, Gerent, tu qu' ets polit, qu' es exposat (cayent del llit) anar de cap no á la riera sino... en el fons del vas de nit!...

PARLA EL GERENT

¿Quí es qui 'm xiula las orellas?... ¡Jo vull dormir!... ¿Dormir?... ¡Ni 'ls mils!... Estich tapat fins á las cellas y sento els pitos dels carrils... y veig rodar la ferramenta desvallada, poch á poch, després, depressa... furienta, sense ni un clau posat á lloch... troch... ca... ca... troch... nyiguis, nyoguis, nyoch... nyoguis, nyoguis, nyoch... troch... ca... troch... nyiguis-nyoguis els carrils, dins la fossa de ma cambra volan, grinyolant sobre rails que 's desclavan y s' cargolan... sobre ponts que están corcats... sota túnels esquadats... nyiguis, nyoch... nyiguis, nyoch... nyoguis, nyiguis... nyiguis-nyoguis... Sense un clau posat á lloch... nyoguis, nyoch!...

¿Nyoguis, nyoch!... ¡Quina follia!... Quin desvari m' ha agafat!... ¡Ma cambra s' transforma en via, y el llit en tren s' ha tornat!... troch... ca... troch... fan las rodasy rodetas... nyiguis, nyoguis... troch... ca... troch... Sense un clau posat á lloch!... ¿Cap ahont vaig? Jo no ho sé pas. Duch mitj sigle de retrás y el meu llit corra que corra!... Troch... ca... troch... jo no més sé, que si un pont no se m' ensorra... toparé!... ¡Jo aná al tren?! Soch el Gerent!... ¡que s' aturi!... Vull baixar, donchs no m' vull suicidar!...

PARLA L' ESPATECH

¿Tu baixar?... ¿Per qui m' has pres?... M' he posat de maquinista, que t' vull dur somni á través, damunt de una via trista, d' una via horripilant llarch á llarch ensangrentada de la gent que vens matant, te vull dur crims á través... vers al Dret dels passatgers!...

PARLA EL GERENT

¿Y el meu dret al benefiç?... Tothom cuida el tant per cent!... Francament, no l' entench aquest desfici que ara té tota la gent contra el meu carril del Nort!...

¿Qu' es la vida? Si es una vall de llágrimas, no hi pot haver cap sort més bona que la mort!... Si meno vers al cel algunas ánimas... ¿vols un servey més fort?... Per mi, la gent, en lloch de servir deuria aquesta sort d' aprofitar!... La vida, fins aquí no val la pena... primer de tot anarse á confessar... després á combregar... ¡y amunt!... bitllet pel cel ab la maleta plena de rosaris, estampas y oracions, que jo... ja m' quedaré ab las accions!...

LA PETITA ESTATUA MARAVELLOSA

¡Miracle!... ¡Miracle!... Poch hi ha pas res millor que una novena!... (Ha resonat aquest crit com un espinguet de nas, dins la espessor de la nit. Llum de bengala y... ¡zas!... Surt un llibre petit y tot aixó hem llegit.)

EJEMPLO

«Don L. G., residente en Barcelona, declara haber alcanzado de San José (de la Montaña) el siguiente favor: «En 4 de Enero de 1903 venia en el exprés de Madrid, salido el día anterior, y como salió de Zaragoza sobre las dos de la madrugada con algún retraso, se aceleró la marcha del convoy de una manera vertiginosa; y en un punto en que bordeábamos el río Ebro, de repente se sintió un salto del vagón, seguido de un traqueteo inmenso y ensordecedor, viéndome como irremediable el caer en el mencionado río; duró esto como unos cuatro minutos, apagándose las luces, rompiéndose los cristales de las ventanillas y cayéndose maletas y equipajes de la red de encima de los asientos; todo esto acompañado de los gritos y exclamaciones de los turbados y sobresaltados viajeros: había descarrilado el coche, que era el tercero, amenazando arrastrar los cuatro que le seguían. En aquel momento, dándome perfecta cuenta de lo que sucedía, saqué del bolsillo la estatua de San José tal como está en la montaña... invoqué al santo... y acabar mi invocación y encarrilarse por sí sólo el vagón fué todo una cosa...» (1).

EL GERENT (molt engrescat)

¡Ja n' tinch prou! ¡Ay que bé!... ¡Si aixó buscava!... Petita estatua, jo t' beso mil cops!... Ja fa temps, pero molt temps que rumiava com poguer suprimir tots els adops, fogoners, maquinistas, las senyals y 'ls rails, el teléfono y demés... ¡Ja t' dich jo que 'ls enginyers may serveixen de rest!... Jo... veus... te posaré sobre 'ls fanals ben arrambat contra la xameneya... ¡Ay, quina idea!... y el tren correrá sol, maravellós, miraculós, prodigiós, com un carril de fira, d' aquells que un s' hi daleix sempre que 'ls mira!...

L' ESPATECH

Me sembla qu' he sentit á algú que tus... ¿Es que 'ls lectors se cansan?... Jo bé ho crech... Aixó ray: s' ha acabat, amén Jesús.

Y bé, ¿que ho firmo ó nó? Sí, sí.

ESPATECH

Teorías extranyas

ER distracció, per conveniencia ó per snobisme se li antoixa á qualsevol afirmar solemnement una tontería grossa, y ja poden assegurar que farà escola. Els enamorats de todas las extranyas; els afanyosos de singularisarse; els periodistas que tenen buyt l' arsenal de las ideas y van á casa de temas; els partidaris á outrance de todas las cosas novas, per descabe-

(1) De la Novena de gracia á San José de la Montaña, que's ven religiosament al preu de 0'40 pessetas.

lladas que siguin; tota la colla d' intellectuals de segona mà, condemnats en aquest món a seguiment perpetuo, glosaran la tonteria emesa per el qualsevol y la tonteria farà forrolla.

Fins ara haviam quedat que la instrucció era la clau de tota mena d' avenços morals y materials; admiravam aquella frase del gran Victor Hugo: Cada escola que s'obra es una presó que s'tanca; l'únic cervell sencer que 'ns queda a Espanya, en Costa, assegura que l' analfabetisme es l'única causa de nostra degeneració; tots teniam la mania de que Alemania, Inglaterra, Suissa y las demás nacions civilizadas anavan a la devantera del progrés, mercés a la sólida instrucció dels seus habitants. Pero al Sr. Perojo se li va ocorre dir al Congrés que la mena d' instrucció a mitjas que donava l' Estat espantava a la gent, y suposant que 'n Perojo havia dit net y crú que 'l sapiguer de lletra era perniciós, s' han arrapat a n' aquesta tesi l' Argente, en Contreras y una colla més d' escriptors desvagats que sostenen la novetat de que 'l poble no hauria de llegir ni escriure.

Algun d' aquests entusiastas de totas las dislocacions intellectuals fins ho prova ab números y tot. Ha consultat a las estadísticas, arcabotas de totas las afirmacions, y ha trobat que a Fransa, un siglo enrera, de cada cent criminals n' hi havia una vintena que sabian de lletra, y avuy de cada cent condemnats a pena son analfabets solsament una terce-

ra part. Aixó sembla que l'única cosa que podria fer suposar es que avuy tenen instrucció molt més número de francesos.

L' argument de més bulto qu' exposan els novells enemics de l' instrucció, es que aquesta perfecció na els medis dels dolents pera fer mal al próxim; pero aquest argument podria ferse contra totas las cosas útils, perque totas poden ésser utilizadas pel mal. Els automòvils, per més que diguin, no han sigut inventats pera matar personas, encare que 'n matin; s' utilisan una pila de venenos pera curar; se fabrican explossius pera usos industrials y no pel servey dels terroristas; perque s' ensorri el pont de Riudecanyas no s' han de suprimir els ferrocarrils.

La gent apren de llegir y d' escriure pera el desenvollop necessari de la seva inteligencia; perque 'ls coneixements que adquireixi li siguin d' utilitat en la vida; pera adquirir major conciencia dels seus actes; pera afermar la seva voluntat fins a ferla superior als seus instints; pera viure la vida en tota sa intensitat. Moltes inteligencias superiors que han produhit beneficis immensos a la humanitat son d' origen humil, son fills de pobre gent treballadora. A practicar-se la monstruosa teoria dels enemics de l' instrucció popular, aquellas inteligencias haurian vegetat entre terrossos y telers.

Son gent de pobles ignorants els que s' barallen en romerias; son analfabets els brutos que pera fer una broma al tío Fulano li etgegan un tret; als Ate-

neos obrers discutint y no a las tabernas borratxejant es ahont se troban els treballadors que saben de lletra.

Naturalment que 's deficient la instrucció que dona l' Estat; pel senyor Perojo deu ésser, además, dolenta la que donan els colegis lliurepensadors. Cada hū per 'llá ahont l' enfla. Nosaltres creyém que 'ls individus y els pobles pera arribar a ésser intellectuals de debó primer han d' haver sigut párvuls, més tart han tingut d' adquirir coneixements elementals y, quan els ha sigut necessari, han rebut ensenyansa superior. Defectuosa, ó com sigui, fem que 'l poble adquireixi instrucció; treballém pera que sigui la instrucció lo millor possible; fem els cors bons y els cervells vigorosos. Y deixemnos de frases llampants y tesis de darrera hora, que sols poden afavorir als interessats en que 'l poble sigui eternament un burro fácil d' explotar.

JEPH DE JESPU

Mogut pel despit que inspira tots els seus actes, té El Progreso la frescura de calificar de timo els dos gran dioses meetings últimament celebrats a Tarragona

ALMANACH
DE
La Campana de Gracia
pera 1908
Un tomo, 2 ralets

y Reus pels diputats solidaris, en defensa del sufragi universal.

No 'ns extranya aquest llenguatge en boca dels gastadors dels diners de l' Argentina, dels complicats en el chantaje de Plasencia, dels que se serveixen del mirallet de la revolució pera cassar bobos y omplir la guardiola.

Timo defensar el sufragi, la més preuhada conquista del poble, la palanca que ha de servir a Espanya pera remoure els obstacles que s' oposan a la seva regeneració?

Pobre don Prudencio! Desde que la Solidaritat va tancarli las portas del Congrés, no sent parlar del sufragi universal que no veji timos.

Respectém la seva desesperació. Si als ventsuts se 'ls treya el consol del pataleig, a qué 'ls quedaria?

Ara, en representació de don Prudencio, s' assenta a la tribuna de la Premsa del Ajuntament de Barcelona un ex-sindich del de Valencia. L' home s' posa a retaguardia; d' ex-tinent d' arcaide y sindich de l' Ajuntament de la ciutat del Cid Campeador, ha vingut a parar a la trista situació d' haver d' ocupar el lloch dels Cachitos y Miquelets per donar compte, no de la seva gestió municipal a Valencia, sino de las sessions del nostre Ajuntament y desbarrrar com a bon admirador de don Aleandro, d' aquell que, per fer discursos de Carnestoltas, ha de fugir de Barcelona y pronunciarlos a Santander.

Felicitem als chicos de la Prensa per l' adquisició d' un Miquel tan bon mossó que ha ocupat tan alts puestos a Valencia, arribant a la categoria d' ilustre, y ara no 's desdenya de contemplar, desde la segona fila periodística, els puestos que ab tanta honra havia ocupat a la seva terra.

S' ha vingut parlant aquests dias de un próxim envió de tropas espanyolas al Marroch.

En Maura ha negat en rodó la versió propalada y ha anyadit que per ara no 'n hi ha necessitat.

En Maura comensa a tenir criteri.
Felicitemlo y felicitemse'n.

Son varias las poblacions que han mostrat el seu desacort ab el govern en la qüestió dels Consums.

En algunas d' ellas el desacort s' ha exteriorisat per medi de actes hostils, manifestacions sorollosas, intents de revolta y fins veritables motins.

Y, per contrast, son també varias las poblacions que han celebrat ó están a punt de celebrar importants mitins pera fer ostensible el seu desacort ab el govern en lo del projecte de Lley d' Administració local.

De motins a mitins hi ha diferencia de una lletra pro está vist que a n' en Maura li fan el mateix efecte. Ell veu que refresca el temps y s' ho pren tot a la fresca.

Llegim:
«El Terror» ha llegado a Melilla.

Caram! Bé es prou extrany... Nosaltres ens creyam qu' encare no s' havia mogut de Barcelona.

El mitin que en defensa del Sufragi va celebrarse l' altre dia a Reus va resultar animadíssim.

L' entusiasme dels nets de 'n Prim per la idea autonómica y per la inviolabilitat del vot traspasó els límits de tota mena de favorables auguris.

Al sortir de la festa, un barceloni que hi havia anat a acompanyar els diputats ho deya:

—En bé de l' Autonomía poden fer molt els ganxets. Diu que a Reus per un punt pagan, donchs pel seu punt guanyarém.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

XARADA.—Car-te-ra.

Han endevinat la solució els caballers: Nicolau Clotet, Ramon Viñas (a) Un solidari figuerench. H. Nadal Mallol y Vicens Borrás.

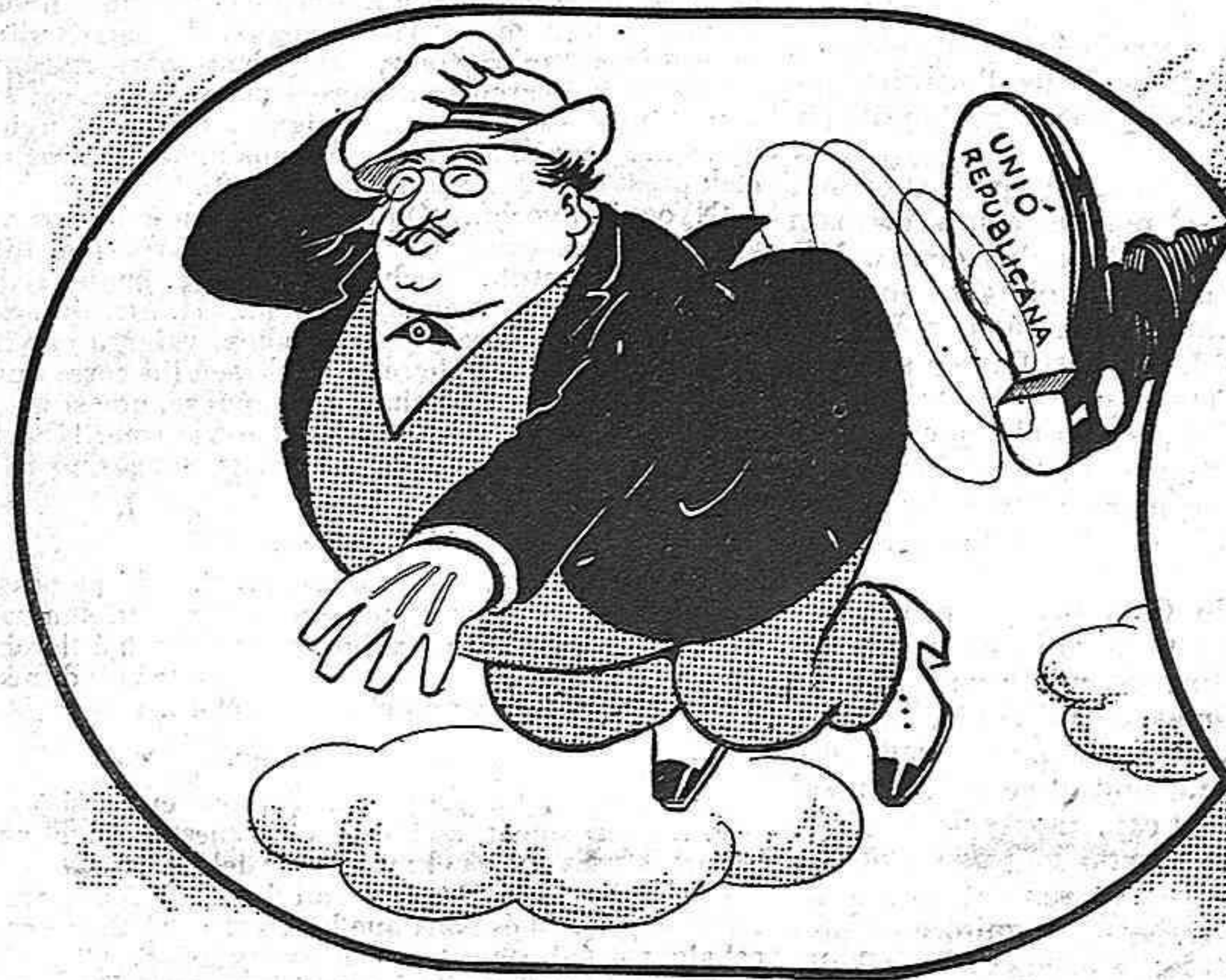
Caballers: N. Clotet Marqués, R. C. Pineda, Mari R. del carrer Mitjà. No 'ns fa 'l pes.

Caballers: H. Nadal Mallol y Samatruquis. Está bé.

Caballers: Juan Prats: Si señor, me parece mucha verdad.—F. M. M.: La mayoría dels pensamientos son pobres de originalitat encare que siguen, com creyém, originals de vosté.—R. C. Pineda: Aquell /Ay de mi/ es lo que 'ns ha fet més gracia dels seus versos.—Hipólit Nadal Mallol: Lo que vosté s' deu haver dit: En mi vida me he visto en tal aprieto... Y es clar, com que aixó no es sonet ni res.—Lluís G. Salvador: Tantas mercés. Es gracioseta.—J. Moret de Gracia: Estan bé y s' agraheix l' envió.—S. A. y C.: Igualment la de vosté. Y que per molts anys etcetera...—Compte de la Vérola: Sab aquella oda que d'fu: Adeu siau turons de Barcelona? Aquella no es de vosté, pero m' agrada més. Y ara respecte a correccions possibles, no hi pensi. No hi valen bonas voluntats en aquests cassos.—E. P. M., P. M., R. C.: Un republicà dels bons, C. F., E. O., y J. T. (a) Acabat: No podem publicar las cartas que 'ns remetén, per varias rahóns, y totas de pés.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

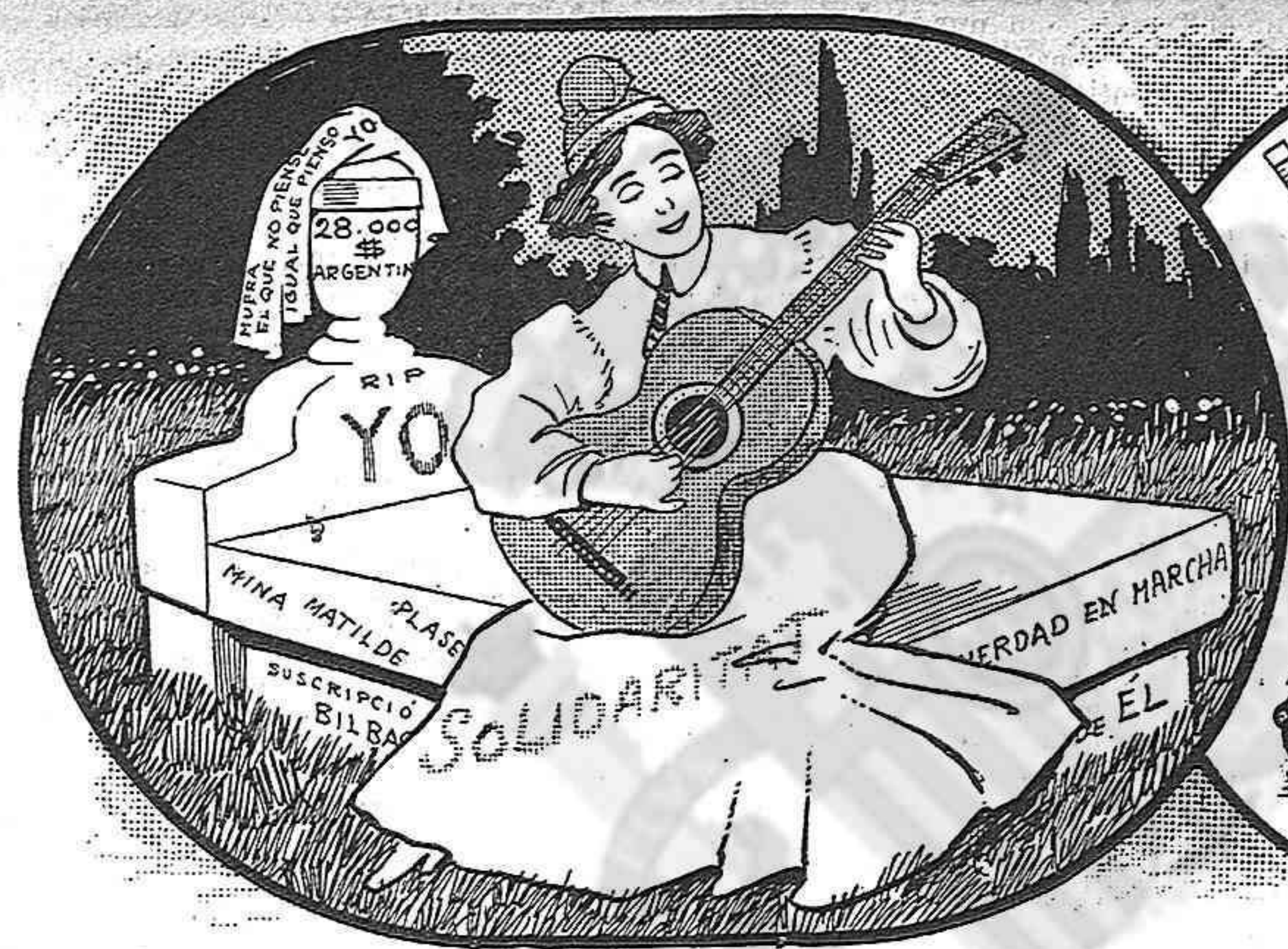
Aixís parlá don Prudencio
(Declaracions ilustradas)

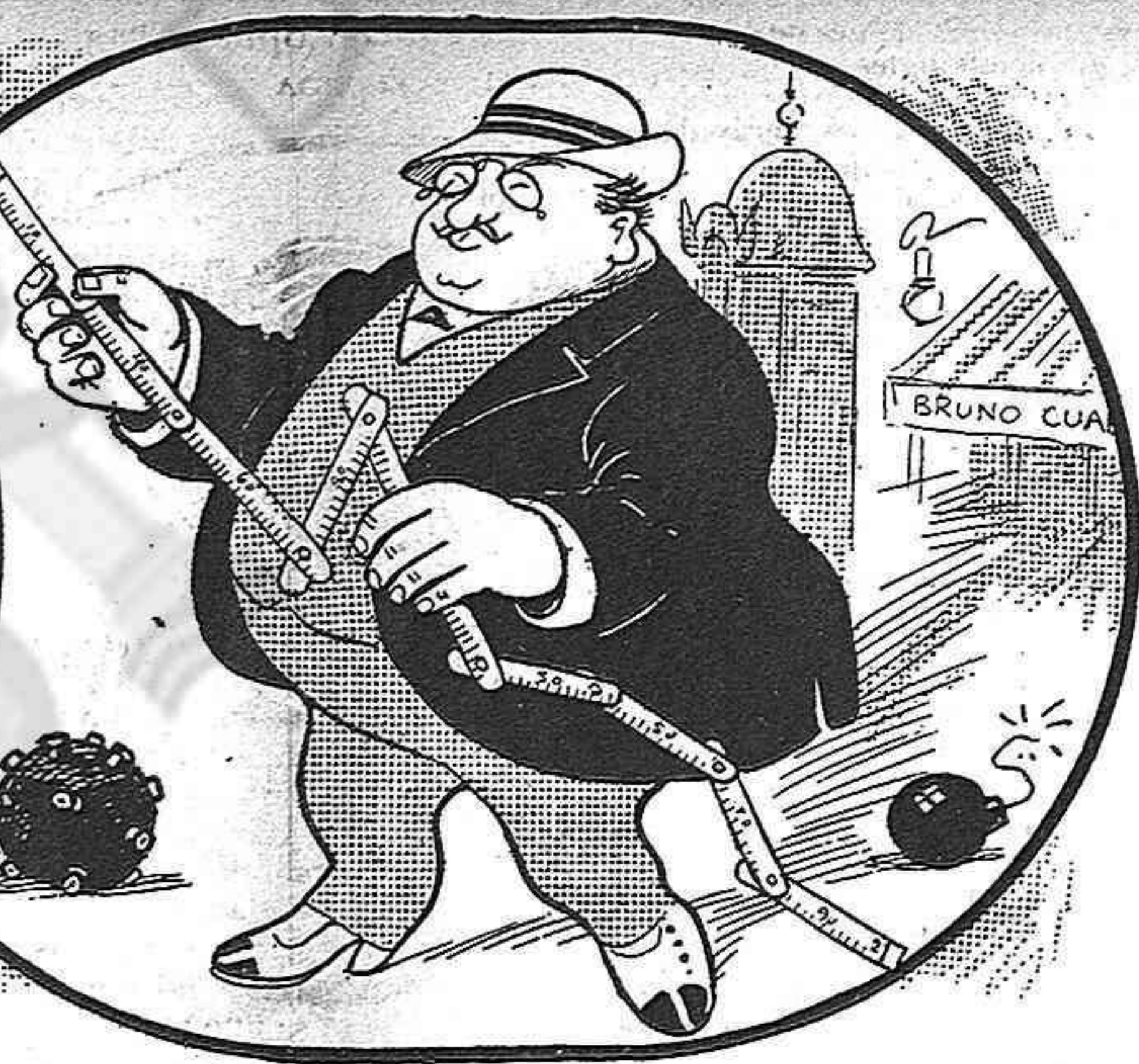
—En la Asamblea de Junio me prepararon una emboscada...

Pero yo no volveré a tratar con los directores del partido sino cuando, arrepentidos y subordinados, se pongan a mis órdenes.

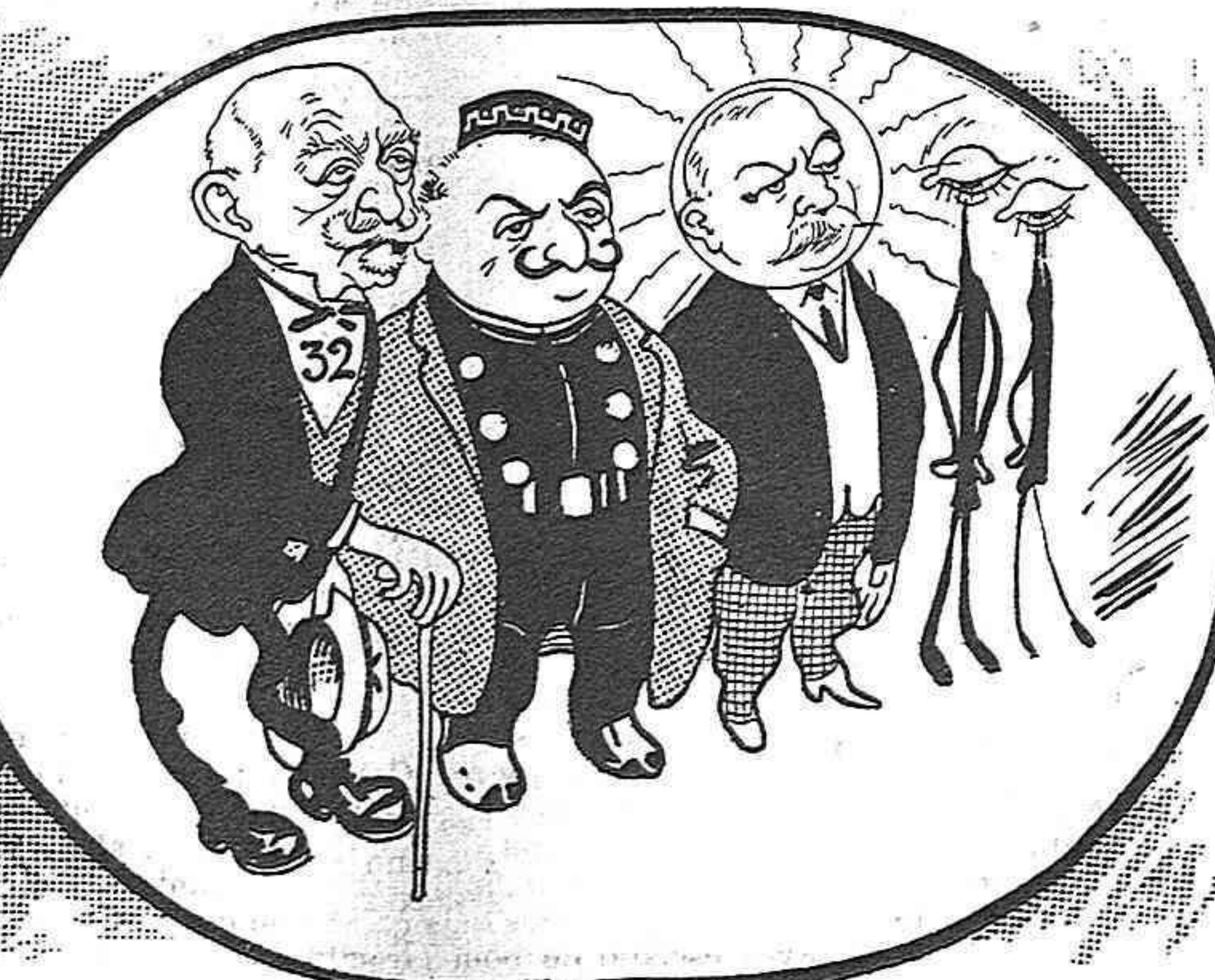
La Solidaridad muere ab intestato, y no deja actas para los tontos ni para los cucos.

Que las bombas son reaccionarias lo prueba el que siempre estallen en un perímetro de cien metros alrededor de las Ramblas.

Rull no habla porque por el hilo se podría sacar el ovillo.

En mi nueva actitud cuento con la adhesión de importantes personalidades.